

Dan Ivan

Mila 23

NEMIRA

Coperta: Cristian FLORESCU, Ana NICOLAU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

IVAN, DAN

Mila 23 / Dan Ivan, - București: Nemira Publishing House, 2019

ISBN 978-606-43-0477-3

821.135.1

Dan Ivan

MILA 23

© Nemira, 2019

Redactor: Eli BĂDICĂ

Tehnoredactor: Magda BITAY

Lector: Viorica DUMITRENCU

Tiparul este executat de tipografia Delta Print SRL

Orice reproducere, totală sau parțială,
a acestei lucrări și închirierea acestei cărți
fără acordul scris al editorului sunt strict interzise
și se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-43-0477-3

„... experiența tuturor timpurilor a arătat, într-adevăr, că oamenii sunt mai dispuși să tolereze rele suportabile decât să-și facă dreptate ei înșiși abolind formele cu care sunt obișnuiți. Dar, când o suită lungă de abuzuri și depozedare neautorizată și ilegală de drepturi, tinzând invariabil la același scop, dovedește intenția de a-i supune despotismului absolut, este dreptul lor, este îndatorirea lor să respingă un astfel de guvern și să asigure noi garanții securității viitoare.“

DECLARAȚIA DE INDEPENDENȚĂ A SUA, 4 iulie 1776

„...pentru zilele ce-au fost trecute,
pentru nopțile negre și slute.“

PHOENIX, *Mugur de fluier*
Versuri de VICTOR CÂRCU

Aici ar fi grozav să fredonați.

*Personajele din aceste pagini sunt imagine
dacă nu au existat.*

Am știut că vreau să devin medic de pe la opt-nouă ani.

Nu știu exact de ce. Setea mesianică de a vindeca, de a face bine, vorbele meșteșugite ale mamei sau întâlnirile cu medicii din familie (un unchi, două mătuși, o altă mătușă asistentă medicală), poate toate astea laolaltă. De altfel, îi întâlneam săptămânal. Până la moartea bunicilor din partea mamei, în fiecare duminică era masă mare de dimineață până seara. Acolo, în curtea bunicilor din Bucureștii Noi, ne adunam o mulțime pestriță și zâmbitoare din trei generații. Mama a avut doi frați și trei surori, toți foarte glumeți și plăcuți, dar ea a rămas mereu sufletul întâlnirilor noastre, exuberantă și veselă, răspândind continuu voia bună în jur. După-amiaza sau seara negreșit se cântau romanețe și cântece de pahar.

Când ploua sau era mai frig, intram în casă; unchiul meu deschidea pick-up-ul, iar plăcile începeau să ne rotească și pe noi printre cuvinte, ritmuri și amintiri. Părea că ne aflam acolo de sute de ani. Și tot râzând, veacuri în șir.

Așteptam cu drag plecările spre Bucureștii Noi, chiar dacă drumul ne lua ceva timp. În perioada de care îmi aduc aminte,

noi veneam din cartierul Drumul Taberei. Luam autobuzul 37 până la Cișmigiu, apoi, lângă Catedrala Sfântul Iosif, ne urcam în tramvaiul 6. Călătoream vreo oră și ceva de la un capăt la altul al liniei, dar stăteam pe banchetă și aveam loc la fereastră; vara puteam chiar să coborâm geamul mare ce se făcea nevăzut sub pervazul de lemn lăcuit. La clasa a treia, un bilet costa 15 bani. Și vedeam Calea Griviței de la un cap la altul. Biserica Sfinții Voievozi și Baia Grivița, apoi vânzătorii de bragă, ceasornicarii și cizmarii, cu dughenele lor liliputane din preajma Căii Buzești; cinema Feroviar și Marna străjuite de încăperile pline de umbre ale magazinelor de postavuri și stofe. Podeaua neagră de scândură băițuită mirosea a traverse de cale ferată; de aici am cumpărat într-o după-amiază toridă pâza vișinie pentru steag, căci eram supporter necondiționat al Rapidului, ca bunicul meu, ca mama, unchii mei, verii, mătușile... Ca o haină de impiecat adiată ani întregi de fumul locomotivelor, eram impregnat până în adâncuri de tot ce însemna CFR. După vitrinele cu postav, se ivea mușuroiul Gării de Nord regurgitând călători prin toate ieșirile, ca un izbuc negru și neobosit. Vizavi de gară, vestitul magazin Sora, raiul kitsch-urilor din lumea întreagă. Urmau depozitele de vinuri. Ca niște hangii burduhoși ieșiți în maiou, butoaiele lor imense scoase pe caldarâm vegheau în capul străduțelor înguste pavate cu piatră. Vechiul pod Grant, cu fierul său înnegrit de vremuri și de fumul locomotivelor. Peste linii, potcoava Giuleștiului, unde am suferit de-atâtea ori, dar unde am trăit și bucurii cu sutele: Sandu Neagu marcând de la 20 de metri din „foarfecă pe spate” sau Rică Răducanu, portarul surprins în ofsaid sau tot el dând gol cu capul, așa cum promisese

înainte de meci. Pe dreapta, magazinul motocicletiştilor, rezemat de gardul cimitirului Sfânta Vineri; în fiecare sâmbătă şi duminică, un pâlc nelipsit de motociclişti înţesa micul scuar din faţa magazinului cu motoarele lor gălăgioase; să mai discute, să schimbe piese, să pună ţara la cale. Atelierele Griviţa şi locomotivele lor cu aburi, magazinul Aşchiuţă, Dămăroaia. Apoi biserica şi parcul Bazilescu, cu liniştea lui verde sau albă aşternută în faţa caselor scunde, ca un ţol mare şi răcoros. La capătul liniei, cum avea să fie pentru mai toată familia, cimitirul Străuleşti, înconjurat de maidane, raiul verde unde băteam şi noi adeseori mingea. Mi se pare că am trăit o viaţă pe Calea asta a Griviţei.

Poveştile duminicale nu erau despre pacienţi sau boli, ci întâmplări hazlii din viaţa clanului. Anton Lucia Iolanda era numele de fată al mamei. Se născuse în 1926 în comuna Bogdan Vodă din judeţul Caliacra, azi în Bulgaria. Bunicul era pe atunci şef de gară în Bazargic, oraş rebotezat de câteva ori după aceea. S-au oprit în cele din urmă la Donici. Ceferist din măduvă până-n oase, bunicul era nevoit să se mute dintr-un loc într-altul prin toată ţara: şef de gară la Eforie, după aceea la Cernavodă, instructor de mişcare la Odesa în anii '41-'43, şef de gară de rezervă la Tiraspol şi cine mai ştie pe unde. Mama îmi spunea adesea: *Când o să fii doctor, să îi tratezi gratuit pe mineri şi pe ceferişti, au viaţă grea; de multe ori, cumplit de grea*. Apoi, tot la îndemnul mamei, am citit *Sub stele*, romanul lui Cronin, şi mi-am promis definitiv că îi voi trata gratuit pe mineri. Ceferişti erau de mult în sufletul meu.

Însă legătura mea cu medicina s-a pecetluit încă de la naștere. M-am născut în București la Spitalul Filantropia, în raionul I.V. Stalin, numit cu încăpățânare așa deși Tătuca, Ocrotitorul națiilor și câte și mai câte, crăpase de cinci ani. Nașterea a fost extrem de laborioasă, iar mama a refuzat forcepsul cu desăvârșire. Profesoară de matematică, a fost repartizată pentru o perioadă la o școală de hipoacuzici din București, gard în gard cu Liceul Sfântul Sava. Impresionată de bieții copii și citind fișele lor medicale, și-a dat seama că, la marea majoritate, cauza surdității era nașterea cu forcepsul. Țsta a fost motivul pentru care, atunci când a venit sorocul, ea s-a opus cu vehemență folosirii forcepsului. Auzul mi-a adus multe, multe bucurii de-atunci. Mulțumesc, mamă, pentru auz. Și pentru tot restul. Numai că nefolosirea forcepsului a însemnat prelungirea travaliului, hemoragie și nevoia de transfuzie. Pe vremea aceea, existau donatori „de profesie“, oameni care donau sistematic sânge, erau remunerați și chiar puteau trăi din asta. Din păcate, donatorul nostru, al mamei și, deci, și al meu, avea o hepatită B pe care a „uitat“ să o declare. Așa se face că primele nouă luni din viață

mi le-am petrecut în spital. E-adevărat, doar ca pacient, dar făceam și eu ce puteam.

Pentru că mama era și ea internată, dar în alt pavilion, mă vizita zilnic una dintre mătuși, asistenta medicală. Plânsul meu se auzea de la parter, salonul cu pricina fiind la etajul doi.

– Uite, îl vedeți pe cel din colț care scâncește? Ăla se duce până dimineață!

Mătușa mea era speriată și copleșită.

– Stați liniștită, doamnă, nu moare ăsta, nu vedeți cum țipă? îi spunea medicul mătușii mele.

Se vede treaba că așa a fost.

De Spitalul Filantropia mă leagă multe întâmplări. Peste mulți ani de la naștere, am devenit directorul companiei care deținea fabrica de medicamente răsărită în incinta spitalului, o multinațională. Tot acolo am făcut, ce să vezi?, stagiul de obstetrică și ginecologie din anul 6 de facultate. Filantropia era cea mai veche maternitate din Țara Românească. Și, culmea, a și rămas cea mai veche!

De altfel, nu-mi iese din minte un caraghioslâc din cursul de ginecologie: „una dintre metodele de contracepție botezată după numele inventatorului este gazarea spermatozoizilor prin metoda Aburel“. Din aceeași categorie: Analele Spitalului Fundeni – o revistă prestigioasă, nimic de zis, dar cu un nume nefericit.

La cursul unui eminent profesor de medicină internă, singurul la care mai mergeam, am constatat că tratamentele indicate în diverse boli nu țineau cont de mândra producție românească. În farmacii găseai numai produse autohtone, nimic rău în asta, însă tot ce se descoperise în ultimii zece-cincisprezece ani

rămânea doar în notițele noastre de curs. Scriam ca un apucat, ca să nu pierd nicio vorbuliță a domnului profesor. Asta până când în amfiteatru a răsunat, într-o după-amiază, un clinchet de cuvinte care m-a ținut:

Dolobid
Dolosal
Dolantin.

O succesiune muzicală de antialgice care m-a făcut să pierd mult la examenul de „policlinică“. Sunt întrebat care este tratamentul într-o oarecare afecțiune. Răspund ca vrăjit:

– Știu că răspunsul nu e cel corect, dar nu pot să mă abțin să vă zic:

Dolobid
Dolosal
Dolantin!

Stupoare totală! Și multe râsete la berea de după examen.
Glorie eternă!

Și, desigur, un examen picat.

Acum treizeci și cinci de kilograme, multe fire de păr și câteva mii de sticle, în 1984, terminam găfâit cursurile Facultății de Medicină din București după ce, marcat de pierderea mamei, mă opriseam câteva luni, eu credeam că definitiv, din această sforăitoare aventură a cunoașterii care era medicina. Ca un somnambul, am fost repus pe șine de unchiul și de mătușa mea, medici amândoi, care aproape împotriva voinței mele se rugaseră cu umilință și perseverență de câțiva foști colegi, profesorii mei, să fiu primit la examene, în ciuda nenumăratelor absențe. Împins de la spate ca o drezină mecanică (tot CFR-ul), am parcurs ca într-un vis tot restul etapelor până la absolvire. Ceea ce nu am pierdut niciodată a fost dorința arzătoare de a vindeca, prin orice mijloace, prin orice metodă – și prin miracole, dacă s-ar fi putut. De fapt, mai ales prin miracole!

Am prins perioada când secundariatul a fost desființat, iar examenele de specialitate amânate *sine die*. Pentru că așa a vrut Coana Leana. Ce conta că pacienții urmau să nu mai aibă ani întregi specialiști?

– Lasă, dragă, că se descurcă ei și fără, ar fi zis Savanta de Renume Mondial.

Pauza asta a durat unsprezece ani și nu s-a putut încheia, ca multe alte idioțenii, decât cu dispariția fizică a Ceaușeștilor în 1989.

Așadar, am fost repartizat la terminarea facultății la Spitalul Județean Tulcea, împreună cu încă aproape patruzeci de colegi „eminenți“. Un adevărat desant asupra spitalului care număra până la venirea noastră doar vreo douăzeci de medici și zece-doisprezece stagiați din anul al doilea și din al treilea. Desigur, i-am cucerit! Am fost o pacoste pe capul autorităților sanitare și județene, noi, cotropitorii. Nu aveau de niciunele pregătite pentru noi, astfel că am locuit cu toții timp de vreo șase luni la cele trei hoteluri din oraș. Cum Tulcea avea statut de oraș de graniță, legea te obliga să nu stai mai mult de o lună la un hotel. Și-atunci, la fiecare treizeci de zile, ne achitam datoriile și ne mutam de la Hotel Egreta la Hotelul Partidului și invers. Hotelul Delta, aflat pe faleză, era puțin mai scump, și-atunci ocoleam pe cât posibil cazarea aici. Nu și restaurantul, unde gașca noastră a cucerit rapid și definitiv inimile tuturor, de la șeful de sală până la ultimul bețiv. Vestea bună era că dintr-un salariu de 2 100 de lei puteai să achiți treizeci de nopți la un hotel și să mai și rămâi cu ceva. O dată pe lună puteau fi văzute pe străzile urbei două-trei grupuri de surghiuniți, suspect de veseli, de altfel, târându-și calabalâcul câteva străzi mai încolo.

Apropo de calabalâc. Cuvântul există și în limba suedeză și are o poveste interesantă. În 1709, Carol al XII-lea al Suediei, aliat cu hatmanul Ivan Mazepa al cazacilor ucraineni, pierde

bătălia de la Poltava, în Ucraina de azi, în fața armatelor lui Petru cel Mare. Erau sfârșitul Imperiului Suedez și nașterea unei noi puteri în nord-estul Europei: Rusia. Campania grozavei armate suedeze pornise cu ani în urmă, declanșată de îndrăzneala lui Petru cel Mare de a construi un oraș pe un teritoriu suedez: Sankt-Petersburg. Carol al XII-lea, rănit și cu armata zdrobită, se retrage împreună cu 1 500 de oșteni și curtea sa în Moldova, la Tighina, zisă și Bender. Cu voia Imperiului Otoman, curtea lui Carol al XII-lea s-a pripășit la marginea Benderului pentru cinci ani. În tot acest timp, marele Imperiu Suedez a fost condus din Moldova. Au fost adoptate până și sarmalele, acestea rămânând, până în ziua de azi, bucate tradiționale suedeze. După cinci ani, negustorii din Bender și militarii din garnizoana turcă, exasperați de datoriile suedezilor și de lunga lor ședere, îi atacă, provocând o mare busculadă. *Kalabaliken i Bender* este, de atunci, o expresie suedeză care sugerează dezordine, confuzie, haos. Deci, avem în comun cu suedezii sarmalele și calabalâcul. Tot după bătaia de la Poltava, prigoana dusă de Petru împotriva cazacilor a fost sursa primului val de haholi refugiați din calea urgiei „imperiale“ și pripășiți prin Delta Dunării.

Din nesiguranța inadaptării, din furia împotriva respingerii, primul an de stagiatură a fost unul nebun. *Lasciatemi cantaaare!*¹

Și ne-au cam lăsat. În plus, trecuse doar un an de când Michael Jackson lansase *Thriller*, vă dați seama? Dansul în esența lui! Muzica mai scăpa vigilenței socialiste și circula mai ușor. Petreceri interminabile în camere de hotel, zeci și zeci, chefuri monstru în cele trei-patru cârciumi mai răsarite din oraș, datorii amânate până la următoarea chenzină și naveta în București pentru filmele de la Cinematecă. Sandvici cu Fellini – sau Pintilie, Bunuel sau Milos Forman. Opt ore tren, Fellini, opt ore tren. *Otto e mezzo*². Eram fericiți! Chiar dacă ne trecea os prin os pe culoarele aglomerate ale trenurilor, printre bagaje și navetiști profesioniști, nu de ocazie ca noi. De la Tulcea la Ciulnița, calea ferată era făcută zob și se mergea, în consecință, cu viteză de mocăniță și cu hurducături ca de căruță stricată. Pe ultimele banchete din ultimul vagon era ca în desene animate:

¹ Referire la piesa omonimă a lui Toto Cutugno (albumul *L'Italiano*).

² 8 ½, celebrul film al lui Federico Fellini.

la curbe mai serioase, dacă nu erai atent, sfârșeau efectiv aruncat pe bancheta alăturată sau pe interval.

Călătoriile astea cu trenul, multe, nesfârșite, zilele în care absentam erau revolta noastră la nepăsarea din jur. Nu întreba nimeni de noi, nu-i păsa nimănui unde suntem, ba chiar aveam senzația că toți erau fericiți când lipseam, de parcă ar fi avut ceva de ascuns. Ezitățile, nepriceperea? Dar și noi eram nepricepuți și, de fapt, asta așteptam, să învățăm. Apoi a început oboseala, apoi disperarea pentru condițiile în care eram nevoiți să trăim, exasperarea că specialiștii din spital nu ne vedeau ca pe niște parteneri avizi de cunoștințe. Eram buni să scriem zeci de foi de observație pentru prezent și trecut. O.K., asta fac toți stagiarii din lume, dar când puteam fi luați în sala de operații sau să discutăm despre cazuri, despre pacienți, opțiuni pentru tratament, să fim îndrumați, sfătuiți, noi eram ocoliți cu obstinație. Colac peste pupază, eu fusesem de curând repartizat la șefa secției de pediatrie, un caracter mizerabil, un suflet mic, plin de ură puturoasă. Avea o formulă de adresare care mă scotea din minți. Nu-mi spunea nici domnule, nici doctore, nici Dane, nici Ivane, ci:

– Doctoruu’!

– Doctoruu’, termina cuvântul în vânt, ca și când ai striga ghiduș un sugar.

– Doctoruu’, dă-mi, te rog, paharul acela!

Paharul era mai aproape de ea decât de mine.

– Doctoruu’, fă ordine în fișele astea!

Nearanjate de luni și luni.

– Doctoruu’, adu-mi *Agenda Medicală*!

Mi-am dat seama că singura mea armă era să fac pe prostul – ceva ce îmi ieșea foarte bine. *Agenda Medicală* era în cabinetul alăturat. Dar mai întâi am făcut o tură prin tot spitalul, pe la absolut toți colegii mei și, după mai bine de o oră, am revenit candid în cabinet. Congestionată deja:

– Unde e, dragă, *Agenda Medicală*?!

Răspund cu o voce tâmpă, prelungind fiecare vocală:

– Nuuu aam găăsiit-oo.

Explozie! Urlete.

– Nu mai pot, nu îl mai suport! Îmi iau concediu!

Și chiar și-a luat concediu din ziua următoare. Aveam un răgaz de două săptămâni și mă gândeam cu groază la ziua când se întorcea acest Bau Bau cenușiu, puturos și trist.

M-am dus la Personal și mi-am oferit serviciile pentru orice circumscripție din județ, numai să mă văd scăpat. Tulcea avea mari deficiențe de personal, în special la dispensarele rurale.

– Avem, domnule doctor! Doctorița din Nalbant mai are șase săptămâni de concediu maternal.

Zis și făcut! Bagajul, și a doua zi seara eram în Nalbant. Nu am avut numai șase săptămâni departe de Bau Bau, ci șase săptămâni în care am învățat o mulțime de lucruri, lovindu-mă în sfârșit de cazuri reale, de pacienți cu probleme pe care eu eram cel chemat să le rezolve.

Cazurile nu erau vreo enigmă medicală de rezolvat: banale viroze, pântecărâi sau suferințe biliare, faringite, pneumonii. Însă îmi exersam din nou judecata și simțurile, auscultația, percuția, palparea. Babele satului, vigilente, cu boli cronice sau doar curioase, veneau la consultație ca să verifice: le zice la fel și

doctorul ăsta sau le dă ceva mai nou și mai bun decât doctorița plecată în concediu postnatal?

Zece-cincisprezece pacienți pe zi și vizite făcute în satele arondate Nalbantului, pentru despăducherii școlare sau consultații la domiciliul bătrânilor greu transportabili. Aveam șaretă, vizitiu și o mârtoagă bătrână și sperioasă, care se poticnea în pietrele de pe dealuri. Când ieșeam în șoseaua națională, ne claxonau toate mașinile care ne depășeau; și mai speriată, părea că zăbovește după fiecare pas, opintindu-se sub povara șaretei. Aproape că îmi venea să fac schimb de locuri și să mă înham eu. Nu din grabă, din milă.

Disperat că trebuie să mă întorc la „matroană“, mi-am cerut ultimele zile de concediu disponibile, rugând-o pe doamna Caimacan de la personal să mă anunțe imediat ce un nou dispensar devenea disponibil.

Am luat apoi trenul de noapte spre București și am ajuns în Gara Obor la șapte dimineața. Acasă, pe la ora nouă, sună telefonul. Răspunde tatăl meu și îmi întinde receptorul:

– E pentru tine, doamna Caimacan.

– Sărut-mâna, doamnă Caimacan!

– Bună dimineața, domnule doctor! Mi-ați spus să vă sun dacă apare ceva nou.

– Da, sigur.

– Păi, a apărut. E un sat în Deltă cu vreo sută treizeci de familii. Un sat idilic, satul lui Patzaichin, Mila 23. Avem o singură problemă: trebuie să ajungeți acolo mâine după-amiază.

– Mâine după-amiază?

– Da, știu că este cam din scurt, dar luați trenul de noapte, apoi Pasagerul până la Crișan, iar de acolo, la un sfert de oră, Pasagerul mic spre Mila 23.

– Am înțeles.

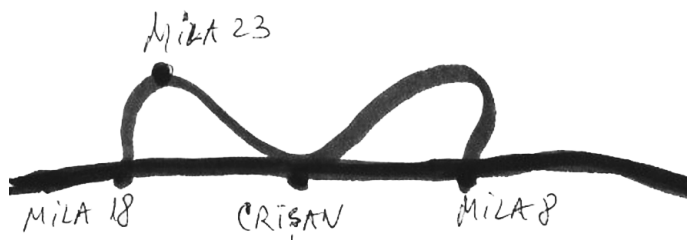
– Ei, ce ziceți, vă duceți?

– Mă duc, sigur, e-n regulă, mulțumesc!

Așa a început.

Februarie. După două nopți petrecute în vagonul fără compartimente și o călătorie de trei ore cu Pasagerul, iată-mă ajuns în inima Deltei, la Crișan.

Ideea de a tăia canale prin România nu au avut-o doar Stalin, Dej și Ceaușescu. Primul a fost Carol I, după cum îi zice și numele. Desigur, ceilalți trei aveau altă motivație când au hotărât traseul și modul de selecție a lucrătorilor. Carol a fost cel care a ales brațul Sulina și a decis scurtarea șenalului către Marea cea Mare. Așa s-au pornit lucrările de la marele M, între mila 18 și mila 8 de azi. Canalul avea în centrul M-ului localitatea Carmen Sylva, Crișanul de azi, iar în vârful uneia dintre bucle, ca să nu zic țâțe, satul Mila 23. Cam așa:

La inaugurarea canalului, s-a dezvelit un obelisc în cinstea lui Carol I și în prezența lui. Eu am văzut doar un ciot din obelisc și un fragment de inscripție, pentru că vârful fusese dărâmat de un ceam. În cădere, vârful obeliscului a căzut peste stuful din ceam și nu a mai putut fi pus la loc din cauza greutateii lui, a nepăsării și a lipsei de utilaje. În felul ăsta a ajuns la Brăila la combinatul de celuloză și-acolo a rămas. Am înțeles că, la ani de la plecarea mea, monumentul a fost refăcut.

După zece minute de așteptare în Crișan, Pasagerul mic pleca spre Mila 23. Drum fără oprire. Pe vapoasă, aglomerație, îngheșuială cumplită, deși sezonul turistic era departe. Dar eu eram călit în focul troleibuzelor și autobuzelor din București, pe scară, pe burduf, atârnat de bară. O luptă surdă cu o mlaștină de mușchi, de oase egoiste care își voiau locul strivind tot împrejurul. Cu sălbăticie și insistență, pe tăcute, ca hipnotizați, toți luptau frustrați cu masa amorfă din jur. Fiecare pentru el, cu orice preț. O Românie a cozilor și a îmbrâncelilor, a împinsului în surdină. Kafka nu se mai citea, se trăia. Sinistru.

Urcat pe vapor, aveam două genți, una cu haine, cealaltă cu medicamente cumpărate sau înșfăcate în grabă din casă pentru viitorii pacienți.

Căpitanul, Mihai – cum i se adresau toți –, fusese avertizat că pe vapor o să fie și noul doctor de la Mila. De fapt, am fost primul și poate ultimul medic din istoria Milei 23. Mă duceam să o înlocuiesc pe asistenta care, gravidă fiind și aproape de so-roc, pleca să nască și să aibă grijă de copil. Avea să fie o lungă absență. Pentru săteni, ea era doctorița. Acum veneam eu.

Marinarului trimis de căpitan să mă caute nu i-a fost greu să mă găsească. Eram afară, pe un soi de punte, în februarie, singurul în pantofi și fără căciulă.

– Sunteți doctoru' de la Mila?

– Da.

– Căpitanu' vă poștește sus, în cabină.

Atras în vârtejul acestei scurte căutări, hop, lângă noi, și un milițian, cu ochii injectați și sticloși și vorba puțin împleticită.

– Sunt plutonier Radu, actele la control, vă rog.

Am aflat după aceea că era adjunctul șefului de post din Crișan.

– Sunt noul doctor de la Mila.

– Actele la control!

– Băi, Radule, e dom' doctor, lasă-l în pace.

– Suntem pe graniță, documentele la control!

Eram în inima Deltei, nici vorbă de graniță, dar m-am conformat, am căutat buletinul și i l-am înmânat. L-a întors și pe față, și pe dos de câteva ori. În bășcălie și cu damf de rachiu:

– Aaa, sunteți din București!

– Da, asta e o problemă?

– Stați că vedem noi acum. Aaa, gata, v-am prins! Nu aveți grupa sangvină! Știați că trebuie să aveți grupa sangvină pe buletin? Știați! Amendă!

– Măi, Radule, e dom' doctor, măi!

– Nu discut! Amendă sau vă rețin documentul.

Am plătit amenda de 50 de lei, taxa mea de bun sosît în Deltă, și mi-am recuperat buletinul.

În cabina căpitanului, îmbulzeala era și mai mare. Ca să mă mai împace după ce a auzit povestea amenzii, căpitanul mă prezintă adunării și îmi întinde unicul pahar din încăpere. Douăzeci de „flăcăi“ de nădejde, între 30 și 50 de ani, într-un spațiu de șapte-opt metri pătrați în jurul timonei, așteptau să vadă dacă trec primul test. Or, eu veneam după armată, făcută tot în Dobrogea, la Topraisar, și după glorioasa Facultate de Medicină. Așa că am trecut testul și am băut rachiul dintr-o înghițitură din paharul deloc mic, folosit deja de toți cei înghesuiți în jurul timonei.

Ca în povestea cu lentoarea în vorbire a unui fost prim-ministru român. La o conferință de presă:

– Domnule prim-ministru, vă rugăm să vorbiți mai rar, pentru că suntem douăzeci de ziariști și nu avem decât un singur pix.

Slavă Domnului, rar a fost și pentru mine în cabina de comandă și n-a mai trebuit să beau decât o dată din paharul fermecat până la destinație.

La Mila 23 am ajuns pe seară. Întâmpinat de doamna asistentă, ne-am grăbit către dispensar ca să facem „predarea“. Ea urma să plece a doua zi dimineată, la 6:30. Iarna și primăvara, din două în două zile, Pasagerul mic pornea cu noaptea-n cap către Crișan, ca să ajungă acolo înaintea vasului mare ce urca de la Sulina către Tulcea și Galați.

La lumina a două lămpi cu gaz:

– Știți, se mai oprește curentul din când în când.

Văzusem asta și în Tulcea, și în București, nu era ceva nou. Dar nu știam încă ce înseamnă „din când în când“. Eroul Națiunii, în strategia lui teribilistă, mimând disidența față de sovietici, a reușit la sfârșitul anilor '70 să facă România membru FMI și partener al Băncii Mondiale. Speranța lui? Împrumuturi cu dobânzi mici care să finanțeze proiectele sale mărețe: canalul Dunăre-Marea Neagră, centrul civic al Bucureștiului și multe, multe fabrici și uzine. Împrumuturi au fost, vreo zece miliarde de dolari. Dar dobânzile au fost uriașe pentru o țară ca România: 7-8%. Când și-a dat seama ce prostie făcuse, era prea târziu. România a intrat în 1982 în incapacitate de plată. Era prima oară

după cincizeci de ani, prima oară după Marea Criză Economică din 1929-1933. Din '82, a început calvarul României: furios, Ceaușescu a decis să plătească întreaga datorie în nouă ani în loc de douăzeci și cinci. Așa că tot ce se putea vinde – carne, lapte, brânză, ouă (toată capra cu trei iezi), cereale, fructe, legume, materii prime precum lemn, cărbune, petrol, gaze, electricitate – trebuia să meargă la export. Și a mers. De aici până la raționalizări n-a mai fost decât un pas. Au apărut cartelele pentru zahăr, ulei, pâine, carne, benzină. Orașe întregi au fost cufundate în beznă și frig.

Din anii studenției, îmi aduc aminte că făceam bășcălie cu amicii mei la cârciumă pentru că, în fiecare zi de luni, toate restaurantele serveau exclusiv preparate din carne de pui. Ni se părea o blasfemie! Cât de greșit! Cât de fals! Cât de naivi eram! Peste doar câțiva ani, căutam disperat un pui pentru fiica mea, care împlinise cinci luni. În alimentară se mai găseau doar vestitii fulgi de creveți vietnamezi și borcane vechi de măsline umplute cu gogoșar. Eram pe atunci medic într-o comună din Vrancea, foarte apreciat de săteni și totuși nu reușeam să cumpăr un pui nici măcar oferind un sfert din salariul meu, adică șapte sute de lei. Altfel, oficial, un kilogram de carne costa, dacă ar fi fost de găsit, patruzeci de lei. De fapt, nu prețul era problema.

Țăranii îmi spuneau în lacrimi:

– Nu am, domnu' doctor, credeți-mă pe cuvânt, ne iauăștia totul din bățatură.

Datoria României a fost plătită în nouă ani și achitarea ultimelor tranșe în martie-aprilie 1989 a fost anunțată cu surle și trâmbițe. Raționalizările, frigul și întunericul, însă, nu au

dispărut. Fiul Patriei, da, el era luminat! Și mai avea treabă multă: nu terminase blestematul Canal, Casa Poporului, Centrala Nucleară de la Cernavodă, Circurile Foamei, și probabil gândea că oamenii abia s-au obișnuit cu lipsurile. Numai Casa Poporului singură avea să coste cât toate împrumuturile la un loc.

Vivat națiune! Dacă mai poți...

Înapoi la lămpile cu gaz din Mila:

– Domnule doctor, vă e frică de șobolani? Pentru că pe aici cam sunt.

– Îmi e silă, dar frică nu...

Clădirea dispensarului fusese demult o micuță cherhana și aparținuse unui grec pripășit cine știe cum prin părțile astea. În spate era curtea aprozarului, iar lateral, un drumeag prăfuit și Dunărea. În față, drumeagul se lățea lăsând pe stânga un mic golf, locul de unde aveam să pornesc în multe expediții marinărești. Din aceeași clădire făcea parte și poșta, cu două încăperi amărâte lipite de dormitorul dispensarului. Nea Petrică, poștașul, nu mai ieșea să mă cheme, ci bătea cu pumnul în zid:

– Domnu' doctor, la telefon! Vă caută Bucureștiul!

Poșta avea singurul telefon din sat. Ca să vorbesc cu tatăl meu, legătura se făcea cu centrala din Crișan, apoi cu cea din Tulcea, apoi cea din București și, în sfârșit, numărul dorit. Asta după cincisprezece-douăzeci de minute de așteptare. Ce să vorbești din încăperea de patru metri pe patru, din spatele unei teighele la care mai așteptau înghesuți opt-nouă oameni? Era ceva ca în filmele italienești ale anilor '50:

– Liniște, că vorbește domnu' doctor!

Toata lumea din încăpere încremena amuțită cu ochii la mine.

- Alo, bună, tată!
- Bună, ce faci? Totul e în regulă? Cum o duci?
- Totul e în regulă, mulțumesc.
- Ai tot ce-ți trebuie?
- Tot, tot!

Când închideam, oamenii își reluau larma obișnuită.